

Interjútechnikák a kapcsolatdiagnosztikában



Dr. Hámosi Eszter
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Fejlesztés és Klinikai Gyermeklélektan Tanszék

Kapcsolatfókuszú korai intervenció a Pedagógiai Szakszolgálatoknál
Továbbképzés
PPKE BTK 2018 december 1.

Általában az interjúkról

A problémafeltáró első beszélgetések (interjúk) formái

Strukturált interjúk

- Diagnosztikus céllal készül.
- A kérdéseket meghatározott sorrendben kell feltenni.
- Az eljárást a kérdező szakmai irányultsága nem befolyásolja.
- Például: pszichiatrai diagnosztikus interjúk (SCID, MINI, SAFA, stb).

Kötetlen/szabadon vezetett interjúk

- Klinikai célú interjúk.
- A szülő/gyermek által probléma (objektív adatainak és/vagy szubjektív élményének) feltárására irányul.
- A kérdezőtől függ, hogy a kérdéseket milyen sorrendben teszi fel.
- Vagy a kliensre bízta, hogy a problémájáról szabadon beszéljen.

Félig strukturált interjúk

- A téma adott, de az interjúvóló határozza meg a kérdések sorrendjét, formáját.
- Cél: egy adott témakör alaposabb körbejárása, megismerése (objektív és/vagy szubjektív vetület)

2

Interjútechnikák a kapcsolatdiagnosztikában

A Kapcsolatdiagnosztikai első interjú

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Kötetlen/szabadon vezetett interjú

- o A probléma feltárására irányul.
- o A kérdezőtől függ, hogy a kérdéseket milyen sorrendben teszi fel, vagy a kliensre bizza, hogy a problémájáról szabadon beszéljen.

Alapja:

Argelander, H. (1970) A pszichoanalitikus első interjú

- o A pszichoanalitikus első interjú alapfeltevése: A kliens szóbeli közléseivel párhuzamosan tudattalan közléseket ad a beszélgetéshelyzetben, melyek megjelennek az interjúvolóval kialakult kapcsolatban.
- o Ezekből lesznek megérthetőek a kliens fontos érzelmi, interakciós, kapcsolati mintázzatai (áttételből és viszontáttételből származó információk).
- o A kliens spontán közléseire, megnyilvánulásaira hagyatkozik a keretek pontos megtartása mellett.
- o Az információszerzés fontos eszköze magának a terapeutának a személyisége (az interjú során megjelenő érzések, megnyilvánulások, reakciók).

Hámori, 2018

4

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Az argelanderi első interjú három információforrása:

1. Objektív információk

Személyes adatok, életrajzi események (amik a kliens számára tudatosak)

2. Szubjektív információk

A z objektív információk szubjektív jelentése.

„Situatív evidencia”: az információk és a helyzetben lejátszódó történések közt összhang, vagy annak hiánya.

3. Szcénikus információk

A situáció élménye dominál (érzelmek, képzettársítások)

Situatív evidencia.

A terápiás folyamat prognózisát ez jelzi legjobban.

Az észlelés eszköze az interjúvoló személyisége - ráhangolódás a klienssel való kapcsolat tudattalan területeire.

A három forrás együttes figyelembevételével: a probléma megismerése

A kapcsolatdiagnosztikai első interjúban is ezekre a forrásokra támaszkodunk

5

Hámori, 2018

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Objektív információk

A család és a gyermek alapadatai

- ❖ Gyermek neve, születési időpontja (év, hó, nap, óra!).
- ❖ Anya neve, születési ideje, foglalkozása (iskolai végzettséggel).
- ❖ Apa neve, születési ideje, foglalkozása (iskolai végzettséggel).
- ❖ Testvérek neve, születési ideje (pontosan)
- ❖ Kivel laknak együtt (hányan laknak együtt)
- ❖ Hány szobás a lakás.

Az alapadatokat felvesszük, de ezen a ponton nem támogatjuk, hogy a szülő valamely adat kapcsán belekezdjen a probléma kifejtésébe.

Hámori, 2018

6

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Objektív információk

A jelentkezés körülményei

- ❖ Milyen módon jelentkeztek (előtér jelenségek: telefon, internet, ki küldte őket, hogyan találtak ránk, stb)
- ❖ Mi a problémájuk, amivel jelentkeztek? *(a szülő szavaival elmondva)*
- ❖ Mi az, amiben segítséget szeretnének kapni?
- ❖ **Jártak-e már vizsgálaton**, vagy kaptak-e bármilyen segítséget a problémájukban?
- ❖ Milyen vizsgálatok/intervenciók voltak ezek?
- ❖ Mit tud ezekről a vizsgálatokról/intervenciókról? *(itt azt szeretnénk megtudni, mennyi és milyen mélységű információja van arról, amiről ezek a vizsgálatok szóltak)*

Hámori, 2018

7

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Objektív és szubjektív információk

A probléma kibontása *(az elmondottak szubjektív vetületeire is kíváncsiak vagyunk, azt tovább lendítjük)*

- ❖ Mióta tapasztalják a problémát?
- ❖ Miért pont most jutottak odáig, hogy segítségért forduljanak?
- ❖ Mi volt a jelentkezést motiváló „utolsó csepp a pohárban”?
- ❖ Mit gondolnak a probléma okáról?
- ❖ Ha nem tudják indokolni, elképzeléseket, lehetséges gondolatokat kérünk.
- ❖ Milyen területeken okoz nehézséget a problémájuk?
- ❖ Ki(k)nek okoz nehézséget a probléma? Miben és hogyan?
- ❖ A gyerek érzései/tudása/észlelése a problémáról?
- ❖ **Hogyan érinti a probléma a kapcsolatukat?** *(ezt a kérdést több oldalról, illetve több, a gyerekkel kapcsolatban lévő személy szemszögéből is körbejárjuk)*
- ❖ Milyen megoldási lehetőségeket /erőfeszítéseket tettek eddig a probléma feloldására?
- ❖ Milyen erőforrásaik vannak a probléma kezelésére?

Hámori, 2018

8

A kapcsolatdiagnosztikai első interjú

Szcénikus információk

Mit figyeljünk meg?

Mit csinál a gyerek az első beszélgetés alatt? *(A gyerek, mint „indikátor” jelenléte a kapcsolatdiagnosztikai első interjú)*

- Érzelmi állapotok
- Játéktevékenység (játék színvonala életkorának megfelelő?)
- Játéktárgyak használata?
- Saját játékot hoz? Ha igen mit tesz vele?
- Kapcsolódik a szülőhöz? Ha igen, hogyan és mivel?

A gyerek és a szülő viszonya az első beszélgetés alatt *(A gyerek, mint „indikátor”)*

- A gyerek hogyan lép kapcsolatba a szülővel?
- A szülő a gyereket?
- Közeledés, távolodás?
- Mindaz mely témáknál?

A gyerek és a konzulens *(A gyerek, mint „indikátor”)*

- A gyerek kapcsolatba lép a konzulenssel?
- Milyen szerepet szán neki?
- Ha nem játszik, hogyan teremti kapcsolatot? *(Esetpélda: Bella, 17 hónapos)*
- Ha játszik bevenje, vagy kizárja a konzulenset játékontételekből?

A konzulens benyomásai és reakciói

- A konzulens gondolatai az egyes témákhoz kapcsolódóan *(szubjektív információk)*
- A konzulens érzései, élményei a szülőre ill. a gyerekre vonatkozóan. *(szituatív evidencia?)*
- „Megfogalmazatos gondolatok”, hirtelen jött fantáziák *(Ráhangelődés a kilenssel való kapcsolat nem-tudatos területeire)*

9

Hámori, 2018

Interjútechnikák a kapcsolatdiagnosztikában

Regulációs fókuszú interjú („Tematikus Regulációs Interjú”, Hámori, 2014, 2017)

A **Tematikus Regulációs Interjú** leírását lásd:

Hámori E., Márkus L. V. (2017): Kutatás és terápia találkozása a kora gyermekkori intervenció területén: A kapcsolati szemlélet a regulációs zavarok felismerésében és kezelésében.
In Hámori E. (Szerk): *“TEAM AROUND THE CHILD”. Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről.* (57-80.) Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

10

Regulációs problémák A szülő-gyerek kapcsolat összetettsége

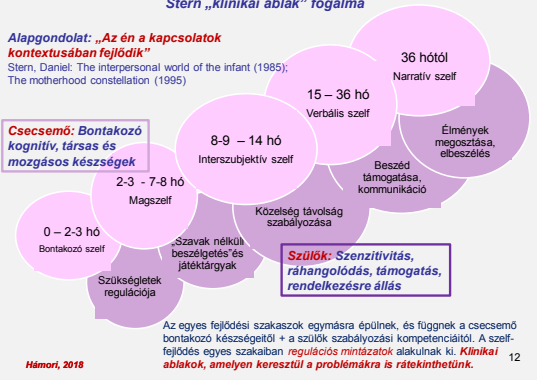


A Regulációs Interjú vezetését segítő lehetséges modell: Stern „klinikai ablak” fogalma

Alappondolat: „Az én a kapcsolatok kontextusában fejlődök”

Stern, Daniel: The interpersonal world of the infant (1985);
The motherhood constellation (1995)

Csecsemő: Bontakozó kognitív, társas és mozgásos készségek



„Interaktív csataterék” és a „klinikai ablak” (Stern, 1995)

- ❖ A regulációs minták a fejlődés szakaszokban **újraszerveződnek és egymásra épülnek**
- ❖ **Alap:** a csecsemő **új motoros, kognitív és társas készségei**
- ❖ **A szülő-csecsemő interakció / reguláció központi témái – minden szakaszban:**
 - Bizalom, függés, függettlenedés
 - Kontroll, autonómia,
 - Érzelmi szabályozás,
 - Viselkedés regulációja, stb.
- ❖ **Minden fejlődési szinten újra kell megoldódnuk.**
- ❖ **„Interaktív csata” – optimális szabályozás**
- ❖ **„Küzdőtér” – amikor a csata harccá válik, a szabályozás elcsúszik – A „klinikai ablak”**

13

A regulációs fókuszú interjú technikája

Félig strukturált, tematikus

A Stern-i modell alapján három szempontot ötvöz, és explorálja:

- ❖ a gyerek fejlődési készségeit és **kompetenciáit**
- ❖ a szülő gyerek **kapcsolat** fejlődésének mintázatait
- ❖ a **szülő szubjektív megélését** a kapcsolat és a szabályozási minták fejlődéséről

Az Interjú vezetési technikája:

Adott témakörökön halad végig, de a sorrend a helyzethez és a beszélgetés fonálához is alkalmazkodik.

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:

Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

14

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú technikája és környezete

Az interjú, mint beszélgetéshelyzet

- ❖ A megfigyelések helyszínei, kontextusa – jól kell megválasztani
- ❖ Lehetőség szerint csak a szülők legyenek jelen
- ❖ A szakember nem bírál, nem mond véleményt, nem ad tanácsot: befogadja az információkat
- ❖ Az interjú egyben kapcsolati helyzet: sokszor nehéz témák jöhetnek elő.
- ❖ Szabadon engedni és irányítani egyszerre
- ❖ A kapcsolati helyzet figyelembe vétele: melyik témánál lép be és lép ki egyik szülő, vagy a másik

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:

Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

15

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú bevezetése

Az interjú bevezetése a szülő számára

- ❖ szeretnénk a gyerek fejlődéséről átfogó képet kapni
- ❖ úgy, ahogy a szülő látja, és emlékszik rá.
- ❖ Elmondjuk, hogy szeretnénk, ha minél többet és szabadabban tudna az egyes témákról beszélni, továbbá, hogy
- ❖ kérdéseket fogunk feltenni egy-egy témával kapcsolatban,
- ❖ de a lényeg, hogy a nyers adatokon túl **az ő véleményét, tapasztalatait, meglátásait lássuk és ismerjük meg**

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 16

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei átfogóan

A várandósság

A szülés

Táplálás és táplálkozás

Sírás

Alvás

Kommunikáció

Mozgás

Játék

Emberek

Együttműködés gondozási helyzetekben

Érzelmek, kapcsolatok, kötődés

Szülői aggodalmak

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei részletesen

A várandósság

- ❖ Hogyan derült ki, hogy jön a baba? (Tilos feltenni azt a kérdést, hogy "tervezett volt-e a gyermek?". A nyitott végű kérdésből minden ki fog derülni: a teherbeesés módja, a tervezés, vagy véletlenszerűség, stb., valamint úgy kérdezzük, hogy kiderüljön, hogyan élték meg ezt az élményt)
- ❖ Hogy alakult a terhesség?
- ❖ Milyennek érezte/hogyan élte meg a baba növekedését?
- ❖ Ha pozitív élményként írja le, kérjünk példát: hogyan tudná leginkább érzékeltetni, milyen eseménnyel, példával?
- ❖ Volt-e bármilyen nehézség, vagy probléma a terhesség ideje alatt? (Bármilyen apróságnak tűnő dolog is lehet)
- ❖ Ha volt problémája, mi volt az, és meddig tartott?
- ❖ Hogyan múlt el?
- ❖ Mit lehetett tudni, mi volt az oka? (Ha azt mondja, hogy nem lehetett tudni, akkor):
- ❖ Mit gondoltak, mitől lehetett?

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 18

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei

A gyermek születése

- ❖ Hogy történt a szülés?
(szabadon mesélje el. Ebből kiderül, hogy volt-e valamilyen probléma, vagy nehézség, és azt hogy élte meg. Ha nem derül ki, hogy kik voltak jelen és milyen szerepben a szülésnél, rákérdezzünk.)
- ❖ Mi történt gyermek születését követő néhány napban?
(Itt az a lényeg, hogy szabadon mondja el, mit tartott fontosnak, hogyan élte meg az első napokat. Különösen figyelünk arra, hogy hogyan illeszti bele az elmondottakba az újszülöttet, hogyan beszél róla, beszél-e a kapcsolatukról, stb)
- ❖ Volt-e szükség valamilyen orvosi beavatkozásra akár a babával, akár anyával kapcsolatban a szülést követően?
- ❖ Ha volt, mi volt az, meddig tartott, hogyan múlt el?
- ❖ Mit mondtak, lehet-e valamilyen következménye az említett problémának a későbbiekben?
- ❖ Ha nem mondtak semmit, ő(k) mit gondolnak?

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8878-7, 19

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Táplálás és táplálkozás

- ❖ Szoptott-e a gyermek? Hogyan szoptott? Mikor indult be a szoptatás? Meddig tartott a szoptatás? (ill. tart-e még most is?) Hogyan jelezte/jelzi a gyermek, hogy szopizni szeretne? Hogyan jelezte/jelzi, hogy nem kér már többet?
- ❖ Ha már nem tart a szoptatás: hogyan maradt el a szoptatás? *(a megfogalmazás fontos: hogy ne adjuk a szülő szájába, hogy ő hagyta-e el, vagy a gyermek hagyta el a szopást? Az derüljön ki, ahogy a szülő észlelte a szoptatás abbamaradását. Ez fontos lehet, hogy ő hogyan élte meg: aktív résztvevőként, vagy passzív észlelőként, illetve jó érzés volt neki, vagy csalódás, stb... A lényeg, hogy az itt felsorolt lehetőségek közül semmit se adjunk direkt módon a szájába!)*
- ❖ Ha egyáltalán **nem** szoptott, az hogyan volt? Mi volt az oka szerintük?
- ❖ Mikor kezdett hozzátáplálni? Mivel kezdte? Mit szeretett a baba? Volt-e olyan, amit nem szeretett? *(általában ezeknél a kérdéseknél kiderül, hogy volt-e zökkenő kettejük együttműködésében az etetés terén).*
- ❖ Hogyan jelezte/jelzi, hogy kér-e még? Hogyan jelezte/jelzi, hogy elég volt?
- ❖ Eszik-e már önállóan? Ez hogyan kezdődött? Mit jelent, hogy önállóan eszik?
- ❖ Milyen evő a gyermek most? Miket / milyen „eszközökkel” eszik? Ki szokta etetni? Kinél hogyan eszik (apa, nagyszülők, stb)?

20

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Sírás, megnyugtató

- ❖ Milyennek látta gyermekét újszülöttként? Milyen volt vele az élet?
- ❖ Nyugodt, vagy nyugtalan baba volt? *(vezessük úgy a beszélgetést, hogy kiderüljön, mely helyzetekre vonatkozva mondja ezt)*
- ❖ Sokat, vagy keveset sírt? Mennyi az a sok, vagy a kevés? Hogyan sírt?
(Itt általában kiderül, hogy az anya hogyan élte át a gyerek sírását.)
- ❖ Milyen dolgok miatt sírt?
- ❖ Mennyire volt könnyű, vagy nehéz megérteni, hogy mi miatt sír? *(mondjon rá példákat)*
- ❖ Volt-e a sírási szokásokban változás az anya szerint? Mikor, és szerinte miért?
- ❖ Mivel lehetett/lehet megnyugtatóni?
- ❖ Ki tudta/tudja megnyugtatóni leginkább?

21

Hámori, 2018

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Alvás

- ❖ Bevezető kérdés: meséljen a gyermek alvásáról (szabadon hagyva, hogy mit emel ki ebből)
- ❖ Segítőtematikus kérdések:
- ❖ Kivei alszik a gyermek (és a többiek?)
(itt nem az alvás ténye, hanem a lakásban való elhelyezkedés az, ami érdekes. Arra vagyunk kíváncsiak, vajon az éjszakát kivei (kikkel) és hogyan tölti a gyermek. Egyetlen választ sem sugalmazunk ilyen típusú kérdéseknél (pl. nem kérdezzünk rá, hogy anyával? apával?), úgy kell kérdezni, hogy a szülő saját szavaival mondja el a mondanóját!)
- ❖ Hogyan aludt / alszik el? Altatni kellett/kell, vagy önmagától?
- ❖ Ha altatni kellett: hogyan altatta/altatja? Hogyan illeszkedik az altatás az ő életükbe? *(derüljön ki, hogy az jó-e, vagy fárasztó anyának, apának, hogyan élük meg. Ha kiderül, hogy hordozást alkalmaznak, kérdezzünk rá az e körüli szokásokra, időtartamra, és hogy miért alkalmazzák).*
- ❖ Volt-e olyan napszak, amikor könnyebben, illetve nehezebben aludt el? Mit jelent, hogy könnyen, vagy nehezebben? Mitől függhetett ez az anya szerint?
- ❖ Éjszakáik milyenek voltak? Az első időben hányszor ébredt a gyerek? Mi miatt ébredt? Hogyan tudott visszaaludni? *(itt is fontos a szóhasználat: ne használjuk direkt módon a kifejezést: hogyan tudta altatni)*
- ❖ Hogyan alakult a gyermek alvása a későbbiekben?

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal) Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 22

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Kommunikáció

- ❖ Hogyan kezdett el kommunikálni (a szóhasználat fontos, mivel itt az anya választhatja ki a lehetőséget, hogy mit tart kommunikációnak: mosoly, hangok, sírás, esetleg böfi, trotyantás, puki, stb...)
- ❖ Milyen hangjai voltak kezdetben?
- ❖ Ezeket mikor használta? Jelentettek-e valamit ezek a hangok?
- ❖ Milyen hangokat hallottak tőle később? Jelentettek-e ezek valamit? *(azaz, nem azt kérdezzük, hogy mikor kezdett gögicsélni, vagy hangzókat használni, hanem az anyára bízuk, ő miket jegyzett meg, és azok a hangok mit jelentettek neki, illetve a babának)*
- ❖ Hogyan jelezte, hogy szeretne valamit /nem szeretne valamit?
- ❖ Hogyan jelzi most, ha szeretne valamit? Látott-e ezekben a jelzésekben változási pontokat? Mik voltak azok? És szerinte miért?
- ❖ Hogyan fogadta, ha idegenek kommunikálnak vele?
- ❖ Ő hogyan kommunikált idegenekkel?
- ❖ Éreztek/láttak-e különbséget abban, ahogy családtagokkal kommunikál? Mikortól? Hogyan?
- ❖ Éreztek/láttak-e különbséget abban, ahogy ismerősökkel és ismeretlenekkel kommunikál? Mikortól? Hogyan?
- ❖ Mik voltak az első szavai? Milyen helyzetben és kire vonatkoztak?

Hámori, 2018

23

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Mozgás

- ❖ Megkérjük a szülőt, hogy foglalja össze, hogyan fejlődött a baba mozgása a születéstől kezdve. Ezzel azt is látjuk, hogy **ő mit emelt ki fontosságként**, illetve **mit hagyott ki lényegtelenként** a mozgásfejlődésből. Ezután kérdezzük rá a "hiányzó részletekre" tematikusabban:
- ❖ Forgás, átfordulás, kúszás, mászás, ülés, felkapaszkodás, lépegetés, stb... (azaz nagymozgások fejlődése: mikor figyelték meg, milyen körülmények között történt, és hogyan).
Azaz, itt is arra vagyunk kíváncsiak, hogyan emlékszik vissza a szülő részletekre, ezek mit jelentettek neki, és hogy élte meg azokat. Persze ezeket a kérdéseket nem tesszük fel direkt módon.
- ❖ Finommozgások (kézhasználat, nyúlás, ujjak, stb...) *A kérdezés az előző témához hasonló legyen)*

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal) Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 24

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Játék

- ❖ Milyen játékokat szeret a leginkább a gyermek most?
- ❖ Mikor kezdett el a játékok iránt érdeklődni a gyermek? Hogyan játszik / játszott velük?
- ❖ Van-e volt-e valamilyen kedvence (pelus, párnacsücske, maci, stb..)
- ❖ Hogyan "használja/használta ezt"? Mik a vele való szokásai? *(Itt az átmeneti tárgy funkcióját, formáját kérdezzük, plusz megfigyeljük, hogy anya hogyan viszonyul a tárgyhoz).*
- ❖ Vannak-e közös játékaik? *(szülő és gyermek között, pl. kerekcske gombocska, vagy egyéb más játékok, amiket ők tartanak közös játéknak) Ha a szülő kérdi, hogy mire gondolunk, körbejárjuk, nem sugallunk neki példát)*
- ❖ Ki szokta ezeket kezdeményezni? Mikor? Hogyan?
- ❖ Vannak-e olyan játékok, amiket apával, testvérrrel, mással stb. szeret játszani? Milyen játékok ezek, hogyan játszzák?
- ❖ Ki szokta ezeket kezdeményezni? Mikor? Hogyan?

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és 25 tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Emberek

- ❖ Mikor kezdett el az emberekre figyelni? Kikre és hogyan?
 - ❖ Hogyan reagált/reagál számára ismeretlenekre?
 - ❖ Családtagokra hogyan reagál?
- (Itt ha kell megkérdezzük kire és hogyan, ugyanis lehetőségek különbségek). (továbbá: itt sem sugalljuk anyának, hogy örülnie, vagy tartózkodnia kéne a gyermeknek egy-egy családtaggal szemben!)*

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 26

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Együtműködés gondozási helyzetekben

- ❖ Itt rákérdezzük a pelenkázásra, fürdetésre, öltöztetésre.
- ❖ Hogyan zajlik, hogyan veszi a gyermek, és hogyan veszi anya.
- ❖ Melyik örömteli mindkettejüknek és miért, és
- ❖ melyik nehezebb esetleg, és miért. *(Indirekt kérdésekkel derüljön ki, hogy ki irányít és ki alkalmazkodik ezekben a szituációban, illetve, hogy az együtműködés harmonikus-e)*
- ❖ Voltak-e ebben fordulópontok, változások *(akár pozitív, akár negatív irányban?)*
- ❖ Ha valamelyik területen csak jelzi, hogy nem mindig simán, akkor rákérdezzük, hogy ez mit jelent, érzékeltesse, mondjon rá példát.
- ❖ Ha van olyan terület, ami örömteli, erre is mondjon példát *(a lényeg, hogy a többfajta együtműködési helyzetben arra vagyunk kíváncsiak, mi az, ami konfliktusterhel, és mi az, ami nem, valamint, hogy ezeknek mi az oka)*

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD". Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7. 27

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Érzelme

- ❖ Milyen érzelmeket figyelnek/figyeltek meg a gyermeknél, és milyen helyzetekben?
- ❖ Hogyan szokott örülni?
- ❖ És minek?
- ❖ Fél-e valamitől, ha igen mitől? Mikor és hogyan?
- ❖ Dühös/mérges, haragos mikor és miért?
- ❖ Tartózkodó- valamivel/valakivel szemben? Mikor és miért? *(ezeknél a kérdéseknél kérünk konkrét példákat, nem elégszünk meg azzal, hogy igen-nem)*

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7, 28

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Kötődés

- ❖ Kihez fordul, és hogyan jelzi, ha aggódik? *(itt a kötődési viselkedésre vagyunk kíváncsiak)*
- ❖ Hogyan jelzi, ha baja van, és szükséges van valakire? Ki az a valaki?
- ❖ Hogyan reagál, ha fájdalma van?
- ❖ Hogyan reagál, ha megijed?
- ❖ Hogyan reagál számára ismeretlen helyzetekben?
- ❖ Hogyan reagál/reagált ha anya távozik? *(ezeknél a kérdéseknél is rákérdezzünk a korábbiakra, illetve, hogy láttak-e ebben változásokat? Továbbá, példákat kérünk)*
- ❖ Hogyan lehet őt megnyugtatni, ha fájdalma van, ha megijed, ha ismeretlen helyzetben van? *(mindegyik helyzetre külön-külön rákérdezzünk)*
- ❖ Mikor látja úgy anya, hogy a gyerek spontán módon igényli a közelséget?
- ❖ Hogyan fejezi ezt ki? Példákat mondjon.
- ❖ Anya hogyan reagál erre, mi tesz ilyenkor?
- ❖ Ha a gyermek apával van, hogyan történik mindez? *(fenti kérdések)*

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7, 29

A regulációs fókuszú interjú témakörei

Szülői aggodalmak

- ❖ Van-e olyan ami az előző részeknél nem hangzott el, és ami miatt a szülő, vagy szülők aggódnak?
- ❖ Van-e olyan, amitől - ha nem is aggódik/aggódnak - de tart, hogy probléma lehet a gyerek későbbi fejlődésében?
- ❖ Mi az, és miért aggódik?

Hámori, 2018

A Tematikus Regulációs Interjú leírása:
Hámori E. (2017): "TEAM AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a kora gyermekkori intervenció és prevenció területéről. (57-80. oldal)
Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7, 30

A regulációs fókuszú interjú: A kérdezés technikája

- ❖ A fenti témacsoportok **sorrendje nem kötött, sőt, változtatható**, attól függően, hogy a szülő például aggódik-e valamitől, vagy milyen problémát mond az elején.
- ❖ A **probléma mentes területeket is** kérdezzük meg: erőforrások lehetnek a kapcsolat és a reguláció szempontjából.
- ❖ A témák kérdése lehet **részletesebb, illetve kevésbé részletes**, attól függően, hogy milyen jellegű és súlyú a problémájuk az adott területen. De minden témát kérdezzünk meg egy alapszinten, nem elég ha a szülő azt mondja, ott nincs semmi gondjuk.
- ❖ Pl. ha a mozgástól, vagy viselkedéstől aggódik, akkor kezdhetjük azokkal a témákkal. Azonban mindig csak azután, ha kikérdeztük a terhességet, és a szülést.
- ❖ A bejelentkezés alapján nagyjából **összeállíthatjuk a témák sorrendjét**.
- ❖ Azonban ne állítsuk le a szülőt, ha mondjuk a táplálásnál elkezd a pelenkázásról beszélni. Hagyjuk, és terejük vissza a témát a tápláláshoz, mondván, hogy majd a pelenkázással kapcsolatban is lesznek kérdéseink. Mindezt **a témaváltások informatívak lehetnek: jelzik, hogy mi foglalkoztatja jobban a szülőt, és miért**.
- ❖ Ha lehet, **diktafonra vesszük az interjút**. Utólagos leírás nem elegendő az interjúban megjelenő témaváltások és a szülői szóhasználat rögzítésére. **A mi emlékezetünk is jelentősen csal!!!!**
- ❖ Ha a baba jelen van, videóra vesszük őket, hogy mit csinál a baba az interjú alatt, illetve hogyan reagál és melyik témánál.

Hámori, 2018

A Témaközpont Regulációs Interjú kézikönyve:
Hámori E. (2017): "TÉMÁK AROUND THE CHILD": Gyakorlati modellek és tapasztalatok a korai gyermekkori intervenció területéről. (87-80. oldal) Humanitás Szociális Alapítvány, Budapest, 2017. ISBN 978-963-12-8879-7.

Útmutató a regulációs problémák komplex kapcsolati diagnosztikájához



Hámori, 2018

Komplex kapcsolatdiagnosztika 1.

Gyanújelek esetén mi a teendő?

- Organikus okok kizárása, vagy diagnosztizálása.
- Fejlődési probléma (ha van) jellege, viselkedéses tünetei?
- Fennállása, hosszmetszeti kép?
- Kontextuális tényezők?
- Mely fejlődési területek érintettek?
- Milyen kapcsolati területek érintettek?

Hámori Eszter (2016): A komplex kapcsolatdiagnosztikai protokoll. In: Hámori E.: A korai kapcsolat zavarai. Pszichoanalízis, kötődésemélet és csecsemőkutatás a korai kapcsolati patológiák megértésében. Budapest: Oriold és Társai. 197-201. oldal

33

Komplex kapcsolatdiagnosztika 2.

Mely kapcsolati területek érintettek? Interakciós diagnosztika + Interjúk

Megfigyelés több kapcsolati helyzetben

- Kölcsonös szabályozás hogyan történik?
- Egy vagy több kapcsolati terület is érintett?
- Hosszútávon (min 5 alkalom) mi jellemző a szabályozási mintázatokra?

Szülői interjúk (Kapcsolatdiagnosztikai első interjú; Tematikus regulációs Interjú)

- Van-e olyan helyzet, ahol nem jelenik meg a regulációs probléma?
- Ha igen, miben más ez a helyzet a többiétől? (Támpontok a konzultációhoz)
- Korábban mely területek voltak zavartak, ahol most nincs probléma?

Hámori Eszter (2016): A komplex kapcsolatdiagnosztikai protokoll. In: Hámori E.: A korai kapcsolat zavarai. Pszichoanalízis, kötődésemélet és csecsemőutak a korai kapcsolati patológiák megértésében. Budapest: Oriold és Társai. 197-201. oldal

34

Komplex kapcsolatdiagnosztika 3.

Pozitív jelzés

- a szabályozás zavara nem minden területet érint,
- nem mutat rögzült mintázatot.
- Egyéb fejlődési területek nem érintettek (kognitív, stb).
- „Védőfaktorok”: ahol a kapcsolat pozitív és harmonikus.
- **Céltzott problémafókuszú tanácsadás**



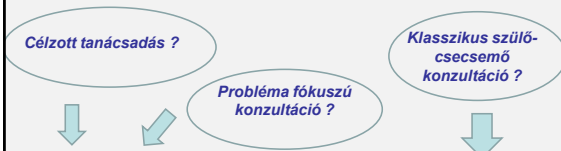
Hosszútávon rögzült mintázatoknai:

- Átfogó segítségnyújtás
- **Szülő-csecsemő konzultáció**

Hámori Eszter (2016): A komplex kapcsolatdiagnosztikai protokoll. In: Hámori E.: A korai kapcsolat zavarai. Pszichoanalízis, kötődésemélet és csecsemőutak a korai kapcsolati patológiák megértésében. Budapest: Oriold és Társai. 197-201. oldal

35

A konzultáció fókusza



Támpontok a konzultációhoz:

Interakciós zökkenők – mely területeken?
„Vakfoltok” az anyai értelmezésben
Mi akadályozza az anyát a tisztánlátásban?
Információ hiánya?

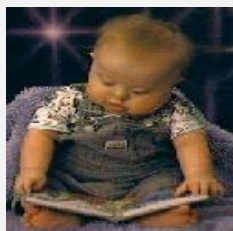
Támpontok a konzultációhoz:

Az együttlét, a kapcsolat és az áttétel
színtjei
A szülő múlt árnjai
A megértés és értelmezés

Hámori Eszter (2016): A komplex kapcsolatdiagnosztikai protokoll. In: Hámori E.: A korai kapcsolat zavarai. Pszichoanalízis, kötődésemélet és csecsemőutak a korai kapcsolati patológiák megértésében. Budapest: Oriold és Társai. 197-201. oldal

36

Köszönöm a figyelmet !



37
